

Markkinat-tiedote 4/2023

Finanssivalvonnan kysely tarkastusvaliokunnille kestävyysraportoinnin käyttöönotosta

1	Yhteenveto	1
2	Tarkastusvaliokunnan tehtävät	3
3	Finanssivalvonnan tehtävät	4
4	Miten kysely toteutettiin?	4
5	Uuden kestävyysraportoinnin viitekehys	6
6	Tarkastusvaliokunnat perehtyneet uuteen sääntelyyn	7
7	Kestävyysseikat tarkastusvaliokuntien agendalla	8
8	Hallituksia pidetty ajan tasalla uudesta sääntelystä	10
9	Tarkastusvaliokunnat mukana kestävyysraportoinnin käyttöönottoprojekteissa	11
10	Yhtiöiden prosesseja sekä kontroleja kehitetään – uusista järjestelmistä kysyntää	13
11	Lisäresurssien ja asiantuntemuksen tarve kasvanut	14
12	Tarkastusvaliokunnan riippumattomuus johdosta varmistetaan	16
13	Kestävyystietojen varmennukseen kiinnitetään huomiota	17
14	Yhtiöt toimineet viherpesun riskin vähentämiseksi	20
15	Tarkastusvaliokunnat tunnistaneet useita haasteita kestävyysraportointiin valmistautumisessa	21

1 Yhteenveto

Kestävyysraportointidirektiivi (CSRD)¹ tuo mukanaan laajasti kestävyysaiheet kattavat ja standardisoidut vaatimukset julkistettavista tiedoista. Uudet tiedon laatuvaatimukset nostavat kestävyystiedot merkittävydessä tilinpäätösinformaation rinnalle. Tämä tarkoittaa laatijoille ja niiden vastuutahoille veloitteita luoda myös kestävyystiedoille luotettavuutta tukevat prosessit ja kontrollit, varmistaa riittävä resursointi ja kasvattaa osaamista uusien vaatimusten sisällöstä. Tarkastusvaliokunnalla on tärkeä asema kestävyysraportoinnin käyttöönoton onnistumisessa.

Edistääkseen EU:n kestävyysraportointistandardien (ESRS)² laadukasta käyttöönottoa Finanssivalvonta toteutti kyselyn kartoittaakseen tarkastusvaliokuntien valmiuksia ja yhtiöiden valmistautumista tulevaan kestävyysraportointiin. Kysely lähetettiin suurimmalle osalle listayhtiöitä ja osalle Finanssivalvonnan valvottavista, jotka tulevat laatimaan CSRD:n edellyttämän kestävyysraportin osana vuoden 2024

¹ EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta.

² Lisätietoja Euroopan komission verkkopalvelusta: https://finance.ec.europa.eu/news/commission-adopts-european-sustainability-reporting-standards-2023-07-31_en.

toimintakertomusta. Kyselyn avulla Finanssivalvonta sai hyödyllistä tietoa yhtiöiden valmistautumisesta kestävyysraportoinnin käyttöönottoon. Tarkastusvaliokunnalla tarkoitettiin kyselyssä ja tässä raportissa tarkastusvaliokuntaa, tarkastusvaliokunnan tehtäviä hoitavaa toista valiokuntaa tai tarkastusvaliokunnan tehtäviä hoitavaa koko hallitusta.

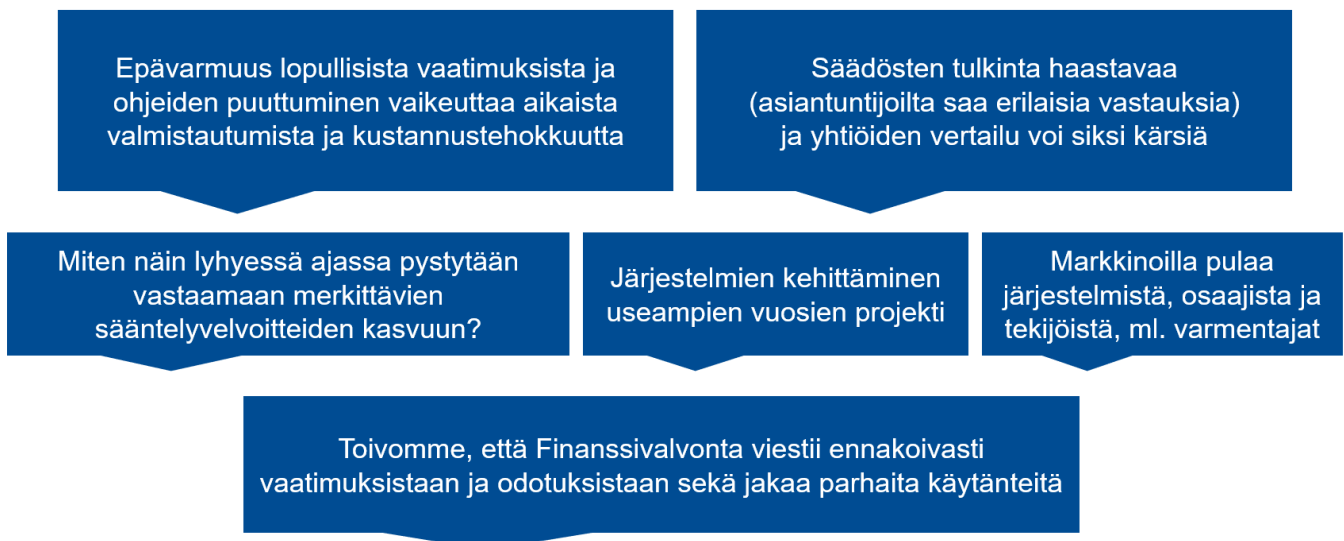
Kyselyn tulokset osoittavat, että tarkastusvaliokunnat ovat tietoisia uudesta kestävyysraportointiin liittyvästä laajasta sääntelykehikosta. Yhtiöt ovat kuitenkin hyvin eri vaiheessa kestävyysraportoinnin käyttöönotossa. Osassa yhtiöitä ollaan valmistautumisessa pitkällä ja raportointiprosessi pyritään aloittamaan 1.1.2024, mutta osassa yhtiötä aikataulut vaikuttavat haasteellisilta.

Finanssivalvonta kiinnittää raportissaan huomiota muun muassa seuraaviin seikkoihin:

- Tarkastusvaliokunnilla tulisi olla CSRD-direktiivistä ja erityisesti ESRS-standardeista riittävän syvällinen ymmärrys (ks. luku 6 ja luku 12).
- Tarkastusvaliokunnilla on keskeinen rooli kestävyysraportointiin valmistautumisessa (ks. luku 7 ja luku 14).
- Tarkastusvaliokunnilla on tärkeä tehtävä olennaisuuden määrittelyn seurannassa ja arvioinnissa sekä hallituksen tukemisessa tällä alueella (ks. luku 8).
- Tarkastusvaliokuntien tulisi seurata kestävyysraportoinnin käyttöönottoprojektin etenemistä tiiviisti (ks. luvut 9–11).
- Tarkastusvaliokunnilla on merkittävä rooli kestävyysraportointitarkastajan valinnassa, varmuuden seurannassa ja arvioinnissa sekä vuoropuhelussa (ks. luku 13).

Tarkastusvaliokunnat ovat tunnistaneet useita haasteita kestävyysraportointiin valmistautumisessa (ks. luku 15). Finanssivalvonta katsoo esiin tuodut huolet perustelluiksi yhtyen tarkastusvaliokuntien näemyksiin.

Kuva 1. Esimerkkejä tarkastusvaliokuntien tunnistamista haasteista

Kestävyysraportoinnin yhdenmukaista valvontaa valmistellaan Euroopassa. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) on antamassa ohjeet kansallisille viranomaisille kestävyysraportoinnin valvonnan menettelytavoista. Ohjeiden pohjana on käytetty ohjeita tilinpäätöstietojen valvonnasta, joten kestävyysraportoinnin valvonta on lähtökohtaisesti samanlaista kuin jo vakiintunut IFRS-valvonta listayhtiöiden osalta. ESMA järjestää avoimen konsultaation valvontaohjeistaan alkuvuodesta 2024.

Kestävyyseraportoinnin valvontaa käynnistetään myös Finanssivalvonnassa. Käynnistämiseen liittyvät muun muassa tilannekartoitukset kuten tämä tarkastusvaliokuntakysely. Valvonnan käytännön linjauksista ei ole vielä päätöksiä ja valvonta vakiintuu vuosien myötä. Listattujen ja listaamattomien pankkien ja vakuutusyhtiöiden kestävyysraportoinnin valvonta toteutetaan Finanssivalvonnan pankki- ja vakuutusvalvonnassa.

2 Tarkastusvaliokunnan tehtävät

CSRD:n mukaan tarkastusvaliokunnalle olisi osoitettava tietyt kestävyysraportointiin ja kestävyysraportoinnin varmentamiseen liittyvät tehtävät. Yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön³ hallitukselle ehdotetaan seuranta- ja arviointitehtävää kestävyysraportointiin sekä sen varmentamiseen. Tämän osalta hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia, luottolaitostoinnista annettua lakia sekä vakuutusyhtiölakia. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muutoshanke etenee erillisenä prosessina.⁴ Seuraavaksi esitetään osakeyhtiölain (624/2006) 6 luvun 16 a-d pykälien muutosehdotuksia.

Hallituksen tehtävänä olisi kirjanpitolaissa tarkoitettujen kestävyysseikkoja koskevan raportoinnin (*kestävyyseraportointi*) ja sen tilintarkastuslaissa tarkoitettujen varmentamisen (*kestävyyseraportointivarmentaminen*) osalta erityisesti seurata ja arvioida:

- yhtiön raportointijärjestelmää
- yhtiön sisäisen valvonnan ja tarkastuksen sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta
- kestävyysraportointivarmentamista koskevien palveluiden tarjoamista.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan yhtiössä voi olla hallituksen jäsenistä koostuva tarkastusvaliokunta, jonka tehtävänä olisi edellä mainittujen hallituksen tehtävien valmistelu. Jos tarkastusvaliokuntaa tai muuta tehtäviä hoitavaa valiokuntaa ei ole, tehtävien valmistelu kuuluisi koko hallitukselle.

Kestävyysraportointivarmentamisen osalta tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluisi esittää hallitukselle:

- tulokset kestävyysraportointivarmentamisesta
- käsityksensä siitä, millä tavoin kestävyysraportointivarmentaminen on lisännyt raportoinnin luotettavuutta
- käsityksensä valiokunnan roolista kestävyysraportointivarmentamista koskevan menettelyn aikana.

Kestävyysraportoinnin osalta tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluisi seurata:

- menettelyjä kestävyysraportoinnissa
- menettelyjä kestävyysraportointistandardien mukaisesti raportoitavien tietojen tunnistamisessa
- sisäisen valvonnan ja tarkastuksen sekä riskienhallinnan tehokkuutta edellisiin kohtiin liittyen
- kestävyysraportointivarmentamisen toteuttamista.

Lisäksi talousvaliokunnan mietinnössä ehdotetaan tarkastusvaliokunnan tehtäväksi kestävyysraportointitarkastajan riippumattomuuden seuranta.⁵

³ Kirjanpitolaain (1336/1997) 1 luvun 9 pykälässä tarkoitettu listayhtiö, luottolaitos ja vakuutusyhtiö.

⁴ Talousvaliokunnan asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, ettei hallituksen esityksessä ole ehdotettu työeläkevakuutusyhtiöiden tarkastusvaliokuntaa koskevaan sääntelyyn vastaavanlaisia muutoksia kuin vakuutusyhtiölakiin. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että kestävyysraportointisääntely on yhdenmukaista kaikkien yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen osalta ([TaVM 5/2023 vp](#)).

⁵ Talousvaliokunta ehdottaa osakeyhtiölain 6 luvun 16 e §:n täydentämistä tältä osin ([TaVM 5/2023 vp](#)).

3 Finanssivalvonnan tehtävät

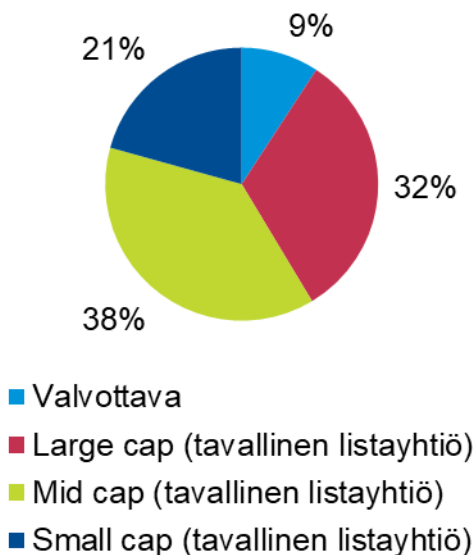
Finanssivalvonta on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 50 i pykälän mukaan tarkastusvaliokuntien toiminnan arvioinnin ja seurannan toimivaltainen viranomainen. Finanssivalvonnan tehtäviin kuuluu myös kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) noudattamisen valvonta laissa tarkemmin määritellyllä tavalla.⁶ Lisäksi kirjanpitolain 8 luvun 1 § 3 momentin mukaan Finanssivalvonta valvoo kirjanpitolain noudattamista sen valvottavissa eli rahoitus- ja vakuutusalan toimijoissa.

Hallituksen esityksessä Finanssivalvonnasta annettua lakia esitetään täydennettäväksi sisältämään kestävyysraportoinnin valvonnan. Finanssivalvonnan tehtäviin lisättäisiin IFRS-standardien noudattamisen valvonnan ohelle Euroopan unionin kestävyysraportointistandardien noudattamisen valvonta. Lain 3. luku täydennettäisiin myös uudella pykälällä 37 f, jossa säädetään tarkemmin valvontavaltuuksista. Kestävyysraportointia koskevat valvontavaltuudet olisivat samat kuin IFRS-valvonnassa koskien myös Finanssivalvonnan listaamattomia valvottavia.

4 Miten kysely toteutettiin?

Finanssivalvonnan kysely lähetettiin 92 yhteisölle ("yhtiö"), jotka laativat CSRD:n edellyttämän kestävyysraportin osana vuoden 2024 toimintakertomusta. Kyselyyn vastasi 87 tarkastusvaliokuntaa tai hallitusta. Finanssivalvonnan valvottavilta (luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt) saatiin 8 vastausta (kuva 2). Vastaukset olivat suurimmaksi osaksi kiitettävän perusteellisia.

Kuva 2. Vastaajien edustamat yhtiöt (N=87)

Lähde: Finanssivalvonta.

Kuva 3. Kenen tehtäviin kuuluu vastuullisuus- tai kestävyysraportoinnin valmistelu? (N=87)

Tarkastusvaliokunnalla tarkoitettiin kyselyssä ja tässä raportissa tarkastusvaliokuntaa, tarkastusvaliokunnan tehtäviä hoitavaa toista valiokuntaa tai tarkastusvaliokunnan tehtäviä hoitavaa koko hallitusta. Noin kolme neljästä tarkastusvaliokunnasta vastasi, että vastuullisuus- tai kestävyysraportoinnin valmistelu kuuluu tarkastusvaliokunnalle ja/tai muulle valiokunnalle (kuva 3). Seitsemässä yhtiössä valmistelu

⁶ Laki Finanssivalvonnasta 1 luvun 3 § 2 momentin 4 kohta ja 3 luvun 37 §.

kuuluu tarkastusvaliokunnan lisäksi myös toisen valiokunnan tehtäviin. Kahdessa yhtiössä valmistelu on ainoastaan muun valiokunnan kuin tarkastusvaliokunnan tehtävä. Kahdessa yhtiössä vastuullisuus- tai kestävyysraportointi kuuluu ainoastaan hallituksen tehtäviin, vaikka yhtiössä on muun muassa tarkastusvaliokunta. Vastauksista kävi ilmi, että tarkastusvaliokunnan tai muun valiokunnan lisäksi myös hallituksella on valmisteleva rooli vastuullisuus- tai kestävyysraportoinnissa. Vastauksista kävi myös ilmi, että kaikissa yhtiöissä ei ole vielä päätetty tehtävien jakamisesta. Todettiin esimerkiksi, että ”virallista päätöstä siitä, mikä valiokunta tulevaisuudessa seuraa vastuullisuutta, ei ole vielä vastauksen kirjoitushetkellä tehty”.

Finanssivalvonnan kysymykset olivat, taustakysymyksiä lukuun ottamatta, avoimia kysymyksiä ilman vastausvaihtoehtoja. Avointen kysymysten tavoitteena oli saada yhtiökohtaista, laadullista tietoa kestävyysraportointiin valmistautumisesta. Vastaukset eivät sen vuoksi ole täysin vertailukelpoisia eikä niistä siten voi tehdä yksiselitteisiä johtopäätöksiä, vaan tuloksia tulee arvioida suuntaa antavina. Vastauksia analysoidaan artikkelin luvuissa 6–15.

Finanssivalvonta esittää raportissa lainauksia saamistaan vastauksista. Esitetyt lainaukset edustavat pääsääntöisesti useamman kuin yhden tarkastusvaliokunnan vastausta. Lainauksen käytön arvioidaan välittävän lukijalle konkreettisen kokonais kuvan Finanssivalvonnan saamista vastauksista.

Kuva 4. Finanssivalvonnan kysymykset⁷ tarkastusvaliokunnille kestävyysraportoinnin käyttöönotosta

 FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Pääomamarkkinoiden valvonta

12.6.2023
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA/2023/1095

Kysely tarkastusvaliokunnalle kestävyysraportoinnin käyttöönotosta

Finanssivalvonta pyytää yhteisöä Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 1 momentin nojalla vastaamaan Finanssivalvonnan seuraaviin kysymyksiin.

1. Pyydämme kertomaan, miten tarkastusvaliokunta on perehtynyt tulevan kestävyysraportoinnin sääntelyyn (esimerkiksi CSRD, ESRS).
2. Kuinka paljon tarkastusvaliokunta on viimeisen vuoden aikana karkeasti arvioiden käyttänyt aikaa kestävyysseikkojen käsittelyyn suhteessa muihin tarkastusvaliokunnan asioihin (esimerkiksi 20 %) ja mitkä aihealueet ovat vaatineet eniten panostusta?
3. Pyydämme kertomaan, mitä kestävyysseikkoja koskevia aihealueita tarkastusvaliokunta on vienyt hallituksen kokouksiin keskusteltavaksi ja/tai päätettäväksi.
4. Pyydämme kuvaamaan yhteisön prosessia tai -suunnitelmia kestävyysraportoinnin käyttöönottamiseksi sekä hallituksen, tarkastusvaliokunnan ja toimitusjohtajan roolia siinä.
5. Onko yhteisö tunnistanut ja/tai arvioinut kestävyysraportoinnin käyttöönoton edellyttämiä vaikutuksia yhteisön prosesseihin, kontroleihin ja järjestelmiin? Pyydämme lisäksi selostamaan tunnistettuja vaikutuksia raportointiin.
6. Kuinka tarkastusvaliokunta varmistuu, että yhteisöllä on käytössä riittävät resurssit ja asiantuntemus kestävyysraportoinnin käyttöönottamiseksi?
7. Millä tavalla tarkastusvaliokunta aikoo varmistaa riippumattomuutensa yhteisön toimivasta johdosta arvioidessaan kestävyysraportointia? Onko esimerkiksi suunniteltu käytettävien ulkopuolisia asiantuntijoita?
8. Mitä suunnitelmia tarkastusvaliokunnalla on kestävyysraportoinnin varmennukseen liittyen? Miten tarkastusvaliokunta esimerkiksi tulee arvioimaan varmentajan substanssi- ja varmennusosaamista?

⁷ Kirje on luettavissa kokonaisuudessaan [Finanssivalvonnan verkkopalvelusta](#).

9. Pyydämme kertomaan, onko tarkastusvaliokunta kiinnittänyt huomiota greenwashing-riskiin ja mahdollisesti suunnitellut, arvioinut tai toteuttanut toimenpiteitä riskin vähentämiseksi.
10. Onko muuta olennaista kestävyysraportoinnin käyttöönottoon liittyen, mitä haluatte tuoda Finanssivalvonnan tietoon? Esimerkiksi mitä haasteita tarkastusvaliokunta on tunnistanut kestävyysraportointiin valmistautumisessa.

5 Uuden kestävyysraportoinnin viitekehys

Kestävyysraportoinnilla tarkoitettiin kyselyssä ja tässä raportissa ESRS-standardeja noudattaen laadittavaa raporttia. Kysely ei koskenut taksonomia-asetuksen⁸ 8 artiklan perusteella esitettäviä tietoja, koska taksonomiasäätely on jo voimassa.

Kuva 5. Uudet kestävyysraportointistandardit (ESRS) osaksi EU:n lainsäädäntöä

	Monialaiset standardit (Cross-cutting standards)	Ympäristöseikkoja koskevat standardit	Yhteiskuntaseikkoja koskevat standardit	Hallintotapaseikkoja koskevat standardit
Voimaan 1.1.2024	ESRS 1 Yleiset vaatimukset	ESRS E1 Ilmastonmuutos	ESRS S1 Oma työvoima	ESRS G1 Liiketoiminnan harjoittaminen
	ESRS 2 Yleiset tiedot	ESRS E2 Pilaantuminen	ESRS S2 Arvoketjun työntekijät	
		ESRS E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat	ESRS S3 Vaikutusten kohteena olevat yhteisöt	
		ESRS E4 Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit	ESRS S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät	
		ESRS E5 Resurssien käyttö ja kiertotalous		
Voimaan myöhemmin	Alakohtaiset standardit (Sector-specific standards)			
	Listattuja pk-yrityksiä koskevat oikeasuhteiset standardit			
	EU:n ulkopuolisia yrityksiä koskevat standardit			

Lähde: Komission delegoitu asetus (EU) C(2023) 5303 final 31.7.2023 (suomenkielinen käännös). Kuva: Finanssivalvonta.

Vuodesta 2017 kirjanpitolaki on velvoittanut tiettyjä yhtiöitä antamaan selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista (ns. vastuullisuusraportointi⁹). Yhtiö on halutessaan voinut noudattaa kansainvälisiä viitekehyksiä vastuullisuusraportoinnissaan.

Finanssivalvonta kysyi tarkastusvaliokunnilta, noudattavatko yhtiöt viitekehyksiä/standardeja vastuullisuusraportoinnissaan sekä pyysi nimeämään mahdollisesti käytössä olevat viitekehykset (esim. GRI, TCFD). Noin 70 % vastaajista kertoi noudattavansa tai osittain noudattavansa viitekehyksiä nykyisessä vastuullisuusraportoinnissaan. Vastaajien kolme yleisintä tällä hetkellä käytössä tai osittain käytössä olevaa viitekehystä/standardistoa ovat

⁸ EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta

⁹ Lisätietoja työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelusta: <https://tem.fi/vastuullisuusraportointi>.

1. Global Reporting Initiative (GRI)¹⁰: 77 % "kyllä" vastanneista
2. Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)¹¹: 39 % "kyllä" vastanneista
3. Sustainability Accounting Standards Board (SASB)¹²: 15 % "kyllä" vastanneista.

Uusissa kestävyysraportointistandardeissa (ESRS) on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon olemassa olevat kestävyysraportointia koskevat standardit sekä viitekehykset. Euroopan komission usein kysytyjen kysymysten vastauksista (Q&A) voi lukea tarkemmin ESRS-standardien yhteensovittamisesta muihin standardeihin ja viitekehyksiin sekä esimerkiksi ESRS-standardien käyttöönoton aikatauluista.¹³

6 Tarkastusvaliokunnat perehtyneet uuteen sääntelyyn

Yhdellä tarkastusvaliokunnan jäsenellä on oltava laskentatoimen tai tilintarkastusalan tai molempien asiantuntemusta. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan valiokunnan jäsenillä on kokonaisuutena katsoen oltava yhtiön toiminta-alan kannalta merkityksellistä asiantuntemusta. Tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat velvollisia ottamaan selvää tehtävänsä koskevasta lainsäädännöstä sekä alemman asteisista säädöksistä, määräyksistä ja ohjeista. Kirjanpitolain muutosehdotuksen mukaan kestävyysraportissa on esitettävä kuvaus hallituksen sekä toimitusjohtajan asiantuntemuksesta ja osaamisesta kestävyysseikkoihin liittyen.¹⁴

Finanssivalvonta pyysi ensimmäisessä kysymyksessä tarkastusvaliokuntia kuvaamaan, miten tarkastusvaliokunnat ovat perehtyneet tulevaan kestävyysraportoinnin sääntelyyn (esimerkiksi CSRD, ESRS).

Kuva 6. Esimerkkejä kysymykseen 1 saaduista vastauksista

Vastauksista selvisi, että kaikki tarkastusvaliokunnat ovat tietoisia uudesta sääntelystä. Sääntelyä on seurattu suurimmassa osassa yhtiön tarkastusvaliokuntia. Noin puolet tarkastusvaliokunnista on saanut

¹⁰ Lisätietoja: www.globalreporting.org.

¹¹ Lisätietoja: www.fsb-tcfid.org.

¹² Lisätietoja: <https://sasb.org>.

¹³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ganda_23_4043

¹⁴ Hallituksen esitys 20/2023 vp, s. 46 (Säännöskohtaiset perustelut) ja laki kirjanpitolain muuttamisesta 7 luvun 6 §.

kokouksissaan sääntelykatsauksen toimivalta johdolta ja/tai tilintarkastajalta. Usean vastauksen mukaan kestävyysasiat ovat olleet säännöllisesti tarkastusvaliokuntakokousten agendalla.

Tarkastusvaliokuntien kokousten sisältöä kuvattiin muun muassa siten, että esityksissä ja keskusteluissa on käsitelty CSRD-direktiivin ja ESRS-standardien sisältöä. Tarkastusvaliokunnille on myös esitelty keskeisiä eroja verrattuna voimassa olevaan sääntelyyn sekä yhtiön tämänhetkiseen vastuullisuusraportointiin. Eräs vastaaja kertoi, että keskustelua on lisäksi käyty CSRD:n käyttöönottosuunnitelmasta sekä merkittävimmistä käytännön haasteista raportoinnin implementoinnissa. Keskustelua ovat aiheuttaneet myös muutostarpeet hallituksen ja valiokuntien työjärjestyksiin sekä vuosikelloon.

Usea tarkastusvaliokunta kertoi perehtyneensä tulevaan sääntelyyn kestävyysraportoinnin käyttöönotto-projektin kautta. Tarkastusvaliokunnille on esitelty suunnitelmia käyttöönottoprojektista, ja tarkastusvaliokunnat ovat seuranneet säännöllisesti projektin etenemistä. Vastauksissa mainittiin myös, että yhtiö ”laati vuoden 2022 vastuullisuudesta olennaisuusanalyysin, joka on myös tarkastusvaliokunnan käytettävissä” ja ”olennaisuusanalyysiä tehtäessä myös hallituksen jäseniä osallistettiin haastatteluun”.

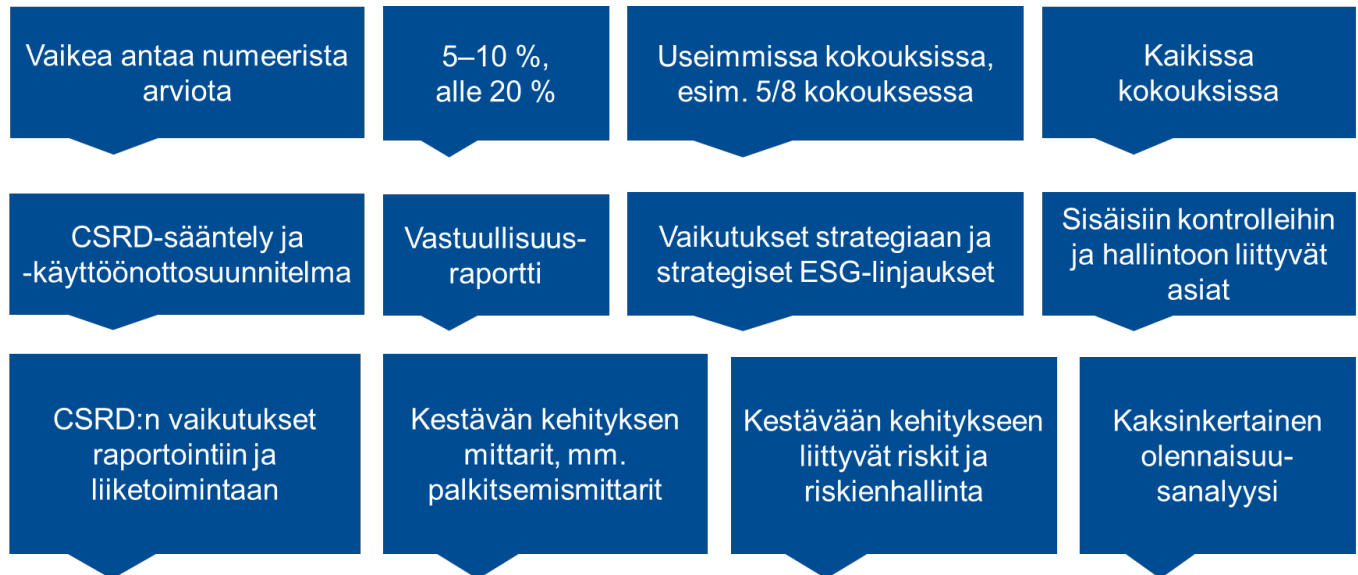
Osalle tarkastusvaliokuntia on järjestetty jo useampi kestävyysraportointiin liittyvä koulutus ja osalle on suunniteltu järjestettävien koulutuksia. Eräs vastaaja kertoi, että tarkastusvaliokunta ja hallitus ovat osallistuneet tilintarkastusyhteisön järjestämään kahteen eri koulutukseen kestävyysraportoinnin sääntelystä ja kestävyysraportointidirektiivin tuomista muutoksista. Lisäksi hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle oli järjestetty erillinen ESG-koulutus. Toisessa yhtiössä hallitukselle, hallituksen valiokunnille ja johdolle ollaan järjestämässä ulkopuolisen asiantuntijan pitämä koulutus uudesta sääntelystä. Osaamista on tarpeen mukaan tarkoitus syventää sisäisen ja/tai ulkoisen lisäkoulutuksen avulla.

Tarkastusvaliokuntien jäsenet ovat saaneet tietoa myös muiden vastuutehtäviensä kautta. Vastauksissa kerrottiin, että ”tarkastusvaliokunnan jäsenet toimivat useiden vastuullisuusraportointivaatimuksien piirissä olevien yhtiöiden vastuutehtävissä, mitä kautta heillä on monikanavainen näkyvyys raportointiin ja sen vaatimukseen” ja ”osa tarkastusvaliokunnan jäsenistä toimii useamman listayhtiön tarkastusvaliokunnassa, mikä osaltaan kerryttää tietoa tulevista muutoksista ja niihin valmistautumisen edellytyksistä”. Lisäksi tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat perehtyneet kestävyysraportointiin myös omatoimisesti.

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan tarkastusvaliokunnat ovat perehtyneet uuteen sääntelyyn. Kestävyysraportointistandardit ovat uusia, monitahoisia ja laajoja. Kokemus muiden viitekehysten soveltamisesta luo hyvän pohjan, mutta uusi sääntelykokonaisuus on kuitenkin merkittäväällä tavalla erilainen. Jotta uusia tietovaatimuksia osataan yhtiöissä soveltaa oikein, myös tarkastusvaliokunnalla on oltava CSRD-direktiivistä ja erityisesti ESRS-standardeista riittävän syvälinen ymmärrys.

7 Kestävyysseikat tarkastusvaliokuntien agendalla

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntia arvioimaan, kuinka paljon ne ovat viimeisen vuoden aikana karkeasti arvioiden käyttäneet aikaa kestävyysseikkojen käsittelyyn suhteessa muihin tarkastusvaliokuntien asioihin (esimerkiksi 20 %) ja mitkä aihealueet ovat vaatineet eniten panostusta (kysymys 2).

Kuva 7. Esimerkkejä kysymykseen 2 saaduista vastauksista

Lähes kaikki tarkastusvaliokunnat ovat käsitelleet kestävyysseikkoihin liittyviä aiheita. Usein kestävyysaiheet sisältyvät kiinteästi muihin tarkastusvaliokuntien käsittelemiin aiheisiin, minkä vuoksi vastaajien oli vaikea tarkasti arvioida tarkastusvaliokuntien kestävyysaiheisiin liittyvää ajankäyttöä.

Tarkastusvaliokunnat ovat käsitelleet useita erilaisia aiheita riippuen siitä, missä vaiheessa käyttöönotto-projektit yhtiöissä ovat olleet. Eniten vastauksissa mainittiin CSRD:n vaatimuksiin perehtyminen ja sääntelyn implementointi sekä nykyisen sääntelyn mukaisen vastuullisuusraportin käsittely. Eräs vastaaja kertoi, että ”tarkastusvaliokunnan osalta kestävyteen liittyvien tehtävien painopiste on ollut yhtiön lakisääteisessä kestävyysraportoinnissa, kestävyysraportointia koskevien sääntelymuutosten käsittelyssä sekä kestävyysasioissa siltä osin, kuin ne liittyvät yhtiön riskienhallintaan, sisäiseen valvontaan ja sisäisen tarkastuksen toimintaan”.

Useat tarkastusvaliokunnat ovat edenneet sääntelyn käyttöönotossa vaiheeseen, jossa arvioidaan erilaisia sääntelyn konkreettisia vaikutuksia raportointiin ja liiketoimintaan sekä liiketoiminta- ja ESG-strategioihin. Tämä tuotiin esiin esimerkiksi seuraavasti: ”Kestävyysseikkojen merkitys tulevaisuudessa, liiketoimintaympäristön muutokset, raportointivelvoitteet ovat esillä jokaisessa hallituksen kokouksessa. Vastuullisuus on yksi strategian avainalue.”

Moni vastaaja nosti esille vaikutukset yhtiön sisäisiin kontrollijärjestelmiin ja/tai riskienhallintaan. Eräs vastaaja tiivistää tarkastusvaliokunnan keskusteluaiheet seuraavasti: ”The key topics discussed included preparations for the relevant scope of the sustainability reporting in the Annual Report, data sourcing, and data quality and the control environment”.

Esimerkki erästä vastauksesta: ”Yhtiö tiedostaa, että CSRD tulee muuttamaan perusteellisesti kestävä kehityksen raportoinnin vaatimuksia ja nostamaan ne samalle tasolle kuin taloudellisessa raportoinnissa, sisältäen rajoitetun varmuuden tilintarkastuksen. Tästä syystä yhtiö käynnisti vuoden 2023 alussa CSRD:n käyttöönotto-ohjelman, jossa selvitettiin perusteellisesti gap-analyysi, jossa yhtiön nykyistä lähestymistapaa verrattiin CSRD:n vaatimuksiin, jolloin voidaan varmistaa, että yhtiö täyttää CSRD:n vaatimustenmukaisuuden vuonna 2025. Lisäksi CSRD:n edellyttämä kaksoisolennaisuusanalyysi on käynnistetty keväällä. Talousjohtaja ja vastuullisuusjohtaja vastaavat kestävyysraportoinnin käyttöönoton valmistelusta. Sekä hallitus, tarkastusvaliokunta että johtoryhmä seuraavat tiiviisti CSRD:n

käyttöönottoprojektin etenemistä ja projektin tilaa tullaan käsittelemään jokaisessa 2023 loppuvuoden tarkastusvaliokunnan kokouksessa. Yhtiö tunnistaa, että lain kansallinen voimaansaattaminen on vielä kesken ja jatkaa täytäntöönpanon ja lopullisten vaatimusten implementoinnin seuranta osana CSRD:n käyttöönottoprojektia.”

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan kestävyysseikat ovat vahvasti tarkastusvaliokuntien agendalla. Finanssivalvonta pitää tätä tärkeänä, koska tarkastusvaliokunnalla on keskeinen rooli kestävyysraportointiin valmistautumisessa.

8 Hallituksia pidetty ajan tasalla uudesta sääntelystä

Finanssivalvonta pyysi kuvaamaan, mitä kestävyysseikkoja koskevia aihealueita tarkastusvaliokunnat ovat vieneet hallituksen kokouksiin keskusteltavaksi ja/tai päätettäväksi (kysymys 3). Kyselyyn vastanneista yhtiöistä noin kolmella neljästä on erillinen tarkastusvaliokunta tai muu valiokunta, joiden tehtäviin kuuluu vastuullisuus- tai kestävyysraportointi. Seuraavassa analysoidaan näiden valiokuntien vastauksia.

Kuva 8. Esimerkkejä kysymykseen 3 saaduista vastauksista

Vastausten perusteella hallituskäsittelyä edellyttää nykyisen sääntelyn mukaisen vastuullisuusraportin lisäksi mahdollinen vapaaehtoinen vastuullisuusraportti. Lisäksi noin joka toisen yhtiön hallituksessa on käyty läpi uuden sääntelyn mukaisia raportointivaatimuksia ja seurattu sääntelykehitystä.

Noin kolmasosa vastaajista kertoi, että hallitus on käsitellyt CSRD:n mukanaan tuomia muutoksia yhtiön raportointiin sekä CSRD:n käyttöönoton edellyttämiä toimenpiteitä. Vastauksissa kerrottiin esimerkiksi seuraavista konkreettisista toimenpiteistä:

- ”Keskustelua on käyty muun muassa toteutettavasta kaksoisolennaisuusanalyysistä, sidosryhmien kuuntelusta sekä askelmerkeistä kohti ESG-strategiaa.”
- ”Topics such as green finance framework, science based target initiative submission, embedding sustainability criteria to capex assessment.”

Monet vastaajat kertoivat yhtiön hallituksen päättäneen kestäväen kehityksen tavoitteista. Vastauksissa kerrottiin muun muassa, että hallitus käsittelee yhtiön ilmastotyötä ja seuraa tavoitteiden toteutumista säännöllisesti ja että ”yhtiön hallitus on hyväksynyt yhtiön vastuullisuusohjelman painopisteet, tavoitteet sekä mittarit vuonna 2021”. Eräässä vastauksessa kerrottiin, että ”hallituksen tasolla on päätetty lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteista sekä vastuullisuuspolitiikoista”.

Useassa yhtiössä on vastausten perusteella CSRD:n käyttöönoton yhteydessä joko päivitetty vanhoja strategioita (esimerkiksi vastuullisuusstrategia) tai laadittu täysin uusia (esimerkiksi energiastategia). Lisäksi vastauksissa tuotiin esiin muun muassa seuraavia näkökohtia:

- ”The Board has reviewed and approved the results of the double materiality assessment as a part of the strategy review.”
- ”AC has highlighted some operative / strategic sustainability risk management issues to the Board of Director’s attention.”
- ”Sustainability is part of yearly Board of Directors’ strategy process... This includes eg. Business strategies, decarbonisation, R&D, sustainability targets, and reporting frameworks.”

Vastausten mukaan olennaisuusanalyysia on käsitelty tai tullaan käsittelemään hallitustasolla. Olennaisuusanalyysi voi sisältyä hallituksen muihin aihealueisiin, kun taas osassa vastauksia nimenomaisesti mainitaan olennaisuusanalyysi, esimerkiksi ”hallitus on käsitellyt vastuullisuuden olennaisuusarvion” ja ”hallituksen päätettäväksi tullaan tuomaan muun muassa olennaisuusanalyysin perusteella ehdotettavat olennaiset kestävyysseikat ja mittarit”.

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan tarkastusvaliokunnat ovat vieneet laajasti kestävyysseikkoja koskevia aihealueita hallituksen kokouksiin. Tarkastusvaliokunnalla on Finanssivalvonnan mielestä tärkeä tehtävä tukea hallituksen tehokasta työskentelyä kestävyysseikkoihin liittyen.

Olennaisuuskriteerillä on merkittävä painoarvo valtaosassa kestävyysraportoinnin standardivaatimuksia. Tarkastusvaliokunnilla on tärkeä tehtävä olennaisuuden määrittelyn seurannassa ja arvioinnissa sekä hallituksen tukemisessa nimenomaisesti tällä alueella, koska olennaisuustason valinta vaikuttaa sijoittajille annettavan informaation laatuun ja luotettavuuteen.¹⁵

9 Tarkastusvaliokunnat mukana kestävyysraportoinnin käyttöönottoprojekteissa

Hallituksen esityksen pääasiallisissa vaikutuksissa todetaan, että kestävyysraportoinnin uusien vaatimusten mukaisten menettelytapojen käyttöönotto tulee olemaan haastava ponnistus kussakin yhtiössä. Kirjanpitolain muutosehdotuksen mukaan kestävyysraportissa on esitettävä kuvaus hallituksen sekä toimitusjohtajan tehtävistä kestävyysseikkoihin liittyen.¹⁶

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntia kuvaamaan yhtiön prosessia tai suunnitelmia kestävyysraportoinnin käyttöönottamiseksi sekä hallituksen, tarkastusvaliokunnan ja toimitusjohtajan roolia siinä (kysymys 4).

¹⁵ Lisätietoja tarkastusvaliokunnille tehdystä kyselystä koskien olennaisuutta tilinpäätösraportoinnissa sekä tilintarkastuksessa Markkinat-tiedotteen [artikkelissa 2/2021](#), s. 11–15, ja [listayhtiötilaisuuden 2022](#) esityksessä, diat 72–77.

¹⁶ Hallituksen esitys 20/2023 vp, s. 17 (Ehdotukset ja niiden vaikutukset) ja laki kirjanpitolain muuttamisesta 7 luvun 6 §.

Kuva 9. Esimerkkejä kysymykseen 4 saaduista vastauksista

Vastausten perusteella uuden sääntelyn käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet ovat yhtiöissä käynnissä tai suunnitteilla aloitettavaksi lähiaikoina. Yhtiöt ovat organisoituneet, määrittäneet tarvittavat roolit ja jakaneet vastuut huomioiden yhtiön toimialan ja kokoluokan. Useat yhtiöt ovat perustaneet käyttöönottoa varten eri toiminnoista koostuvan projektiryhmän, kun taas toisissa yhtiöissä on perustettu erityinen yksikkö kestävyysseikkojen raportointia ja toimenpiteitä varten. Eräs vastaaja kertoi, että "Group Corporate Responsibility Team leads several ESRS related projects and operations in 2023–2024 and it reports progress to the Group Executive Team and the Board of Directors".

Noin puolet tarkastusvaliokunnista vastasi, että kaksinkertainen olennaisuusanalyysi ja/tai gap-analyysi on tehty, se on käynnissä tai suunnitelmissa. Esimerkivastauksessa kerrotaan: "Yhtiö on keväällä ja kesällä 2023 tehnyt kaksoisolennaisuusanalyysin edellisiin olennaisuusanalyysihin nojaten, sekä aloittanut kuiluanalyysin (gap-analyysin) nykyisen vastuullisuusraportin sisällön sekä ESRS-standardien vaatimusten välisen eron selvittämiseksi yhdessä konsulttitoimiston kanssa. Kuiluanalyysi vietiin loppuun kesän aikana ja täydennettiin jälkepäin lopullisten ESRS-standardien valmistuttua. Syksyn 2023 aikana selvitetään tarkat tietolähteet sekä raportointijärjestelmät ja kehitetään vuosiraportointiprosessia."

Toimitusjohtajan roolia kuvattiin vastauksissa muun muassa seuraavasti: "ohjaa vastuullisuustiimin työtä", "vastaa siitä, että yhtiön kestävyysraportointi on luotettavalla tavalla järjestetty ja toteutetaan sääntelyn sekä strategian mukaisena", "varmistaa kestävyysraportoinnin toimeenpanon ja riittävän painoarvon yhtiön johtamisessa" sekä "huolehtii resurssien riittävydestä ja osaamisesta CSRD-raportoinnin käyttöönottamiseksi, ja siitä että raportointi ja siihen liittyvät prosessit ja mittarit tukevat yhtiön vastuullisuustyötä".

Vastauksista selvisi, että tarkastusvaliokunta muun muassa "käsittelee johdon suunnitelman CSRD:n mukaisen raportoinnin käytännön toteuttamisesta", "seuraa käyttöönoton etenemistä kaikissa kokouksissaan", "käsittelee kaksoisolennaisuuden määrittelyn", "käsittelee gap-analyysin tulokset", "arvioi vastuullisuuteen liittyviä riskejä", "vastaa raportoinnin toteutumisesta, prosesseista ja valvonnasta", "raportoi keskeiset havainnot hankkeen edistymisestä hallitukselle" sekä "tukee hallitusta kestävyysraportoinnissa ja siihen valmistautumisessa".

Vastausten perusteella hallitus muun muassa "vastaa vastuullisuusstrategiasta", "määrittelee kestävyysraportoinnin päämäärät ja vastuut", "seuraa käyttöönoton etenemistä", "vastaa siitä, että raportointi toteutetaan CSRD:n mukaisesti", "hyväksyy kaksoisolennaisuuden määrittelyn" sekä "seuraa ja arvioi kestävyysseikkoja koskevan raportoinnin ja varmentamisen osalta erityisesti raportointijärjestelmää, sisäisen valvonnan ja tarkastuksen sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta sekä tilintarkastajan riippumattomuutta".

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan kestävyysraportoinnin käyttöönottoprojektit on aloitettu tai käyttöönottosuunnitelmat ovat pitkällä. Käyttöönoton organisoimisessa on erilaisia yhtiökohtaisia vaihtoehtoja, mutta yhtiöillä tulisi Finanssivalvonnan mielestä olla kestävyysraportoinnin käyttöönottoon erillinen projekti, jonka etenemistä tarkastusvaliokunta seuraisi tiiviisti. Sen sijaan esimerkiksi vasta syksyllä 2023 aloittaneiden yhtiöiden käyttöönottoaikatauluja Finanssivalvonta pitää haasteellisina. Tehokkailla tarkastusvaliokunnilla on selkeästi määritellyt toimintaperiaatteet.

10 Yhtiöiden prosesseja sekä kontrolleja kehitetään – uusista järjestelmistä kysyntää

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntia kuvaamaan, onko yhtiö tunnistanut ja/tai arvioinut kestävyysraportoinnin käyttöönoton edellyttämiä vaikutuksia yhtiön prosesseihin, kontrolleihin ja järjestelmiin (kysymys 5). Lisäksi pyydettiin selostamaan tunnistettuja vaikutuksia raportointiin.

Kuva 10. Esimerkkejä kysymykseen 5 saaduista vastauksista

Vastausten mukaan yli puolessa yhtiöistä selvitys lopullisista vaikutuksista prosesseihin, kontrolleihin tai järjestelmiin on kesken. Monessa yhtiössä raportoinnin vaikutuksia ei ole vielä arvioitu, sillä tämä on suunniteltu tehtäväksi esimerkiksi vasta lopullisen sääntelyn varmistuttua. Tästä huolimatta tarkastusvaliokunnat ymmärtävät raportoinnista seuraavan työ määrän kasvun. Esimerkkinä mainittiin, että "uusien raportointivaateiden johdosta on tarvetta määrittää uusia mittareita". Osa vastaajista kertoi, että vaikutuksia voidaan arvioida vasta olennaisuus- ja/tai gap-analyysin valmistuttua. Koska kaksinkertaisella olennaisuusanalyysillä on kestävyysraportoinnissa hyvin keskeinen rooli, eräs vastaaja kertoi odottavansa EFRAGin tarkentavia ohjeita.

Monet vastaajat korostivat kestävyysraportoinnin vaativan merkittävästi uutta tietoa. Uutta tietoa vaaditaan myös niiltä yhtiöiltä, jotka jo tällä hetkellä raportoivat vastuullisuustietoja GRI:tä tai muita viitekehyksiä hyödyntäen. Uusien tietojen kerääminen vaatii sekä uusia prosesseja että kontrollien tehostamista. Vastauksissa todettiin esimerkiksi, että ”merkittävä osa tiedoista sijaitsee muualla kuin nykyisissä taloushallinnon raportointijärjestelmissä” sekä ”useiden uusien vaadittavien datapisteiden osalta on tunnistettu puutteita lähdejärjestelmissä, tiedon saatavuudessa, manuaalisessa tiedonkeruutyössä, hajautuneissa järjestelmissä sekä kontrollien kehittämättömydessä.”

Noin joka kolmas vastaaja nosti esiin tietojen dokumentointivaatimukset. Eräessä vastauksessa todettiin muun muassa, että ”uusi sääntely lisää dokumentointivelvoitteita siitä, miten vastuullisuusraportoinnin lopputuloksiin ja havaintoihin on päästy (toimintapolitiikat, niiden kontrollit ja mittaaminen)”. Yllättävän harvassa vastauksessa kiinnitettiin huomiota kirjausketjun (ns. audit trail) aukottomuuteen ja luotettavuuteen.

Monet vastaajat kertoivat joko harkitsevansa investointia uusiin työvälineisiin tai jo päättäneensä investoinneista. Eräs vastaaja kertoi, että ”tällä hetkellä monet kestävyysraportointiin liittyvät asiat tehdään manuaalisesti erillisiä dokumentteja käyttäen”. Vastausten mukaan useita potentiaalisia järjestelmätoimittajia on arvioitu. Eräs vastaajista ”tulee valitsemaan raportointijärjestelmän loppuvuoden 2023 aikana”, kun taas yksi vastaajista totesi ”järjestelmien kehittämisen olevan useamman vuoden projekti”.

Kestävyysraportoinnin ja taloudellisen raportoinnin aikataulut tulee yhteensovittaa. Raportointiaikataulun suunnitteleminen koetaan yhtenä keskeisempänä haasteena, ja todettiin, että ”vielä ei pystytä arvioimaan, aiheuttaako kestävyystietojen varmentaminen tilinpäätöksen rinnalla aikataulumuutoksia talous- ja kestävyysraporttien julkaisuajankalauun”. Siksi vastaaja totesi, että yhtiössä ”harkitaan testivarmennusta vuoden 2023 kestävyystietojen pohjalta”.

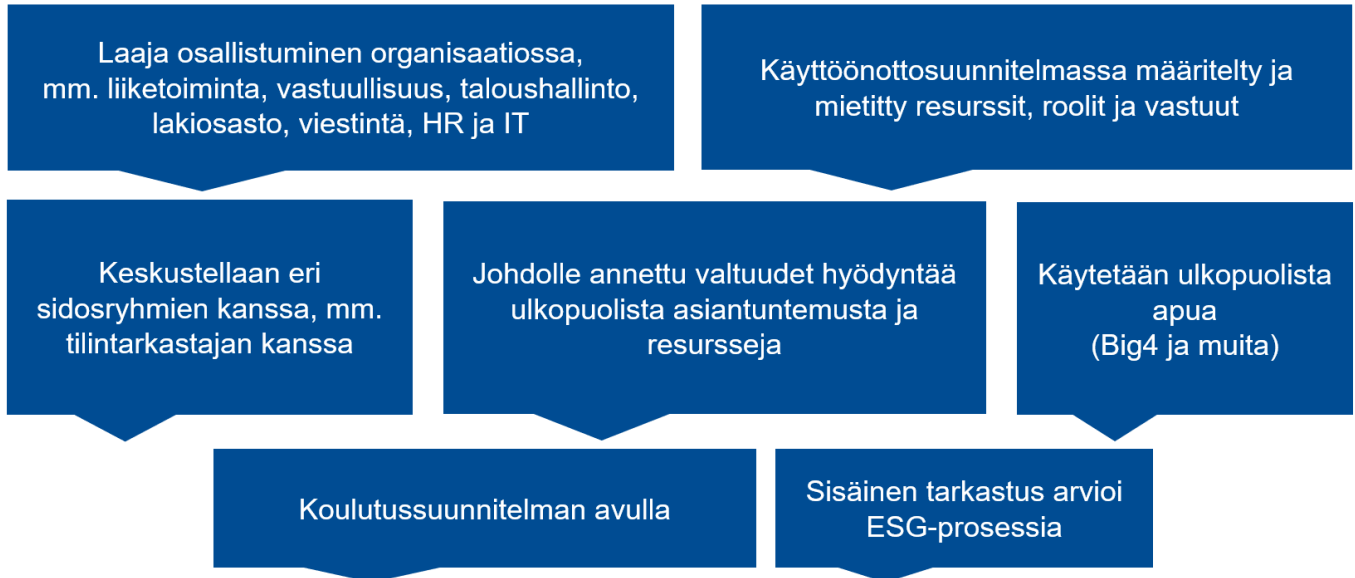
Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan yhtiöiden prosesseja, kontroleja ja järjestelmiä kehitetään, mutta työllä alkaa olla kiire. Luotettavan tiedon kerääminen ja järjestelmämuutokset voivat olla hyvinkin aikaa vieviä eikä järjestelmiä välttämättä saa. Todennettu kirjausketju on myös keskeinen edellytys datan luotettavuudelle.

11 Lisäresurssien ja asiantuntemuksen tarve kasvanut

Hallituksen esityksen pääasiallisissa vaikutuksissa todetaan, että kestävyysraportointi on merkittävä resurssintahaaste yhtiöille. Kerättävien sekä käsiteltävien tietojen monipuolisuus ja monimutkaisuus edellyttävät uutta osaamista. Tarvittavan osaamisen varmistamiseksi moni yhtiö käyttää ulkopuolista asiantuntija-apua. Huomioitavaa on, että lakisääteinen tilintarkastaja ei voi – säilyäkseen riippumattomana – osallistua kestävyysraportin laatimiseen.¹⁷

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntia kuvaamaan, kuinka tarkastusvaliokunta varmistuu, että yhtiöllä on käytössä riittävät resurssit ja asiantuntemus kestävyysraportoinnin käyttöönottamiseksi (kysymys 6).

¹⁷ Hallituksen esitys 20/2023 vp, s. 17–18 (Ehdotukset ja niiden vaikutukset).

Kuva 11. Esimerkkejä kysymykseen 6 saaduista vastauksista

Tarkastusvaliokunnat ovat tunnistaneet sisäisten lisäresurssien sekä kasvavan asiantuntemuksen tarpeen. Vastaajat kertoivat muun muassa:

- "Yhtiössä on arvioitu merkittävää resurssien lisätarvetta seuraaville vuosille lisääntyvien raportointivaateitten takia."
- "Yhtiö on arvioinut kestävyysraportoinnin edellyttämiä lisäresursseja, jonka seurauksena on käynnistetty konsernin taloustoiminnon resurssien vahvistaminen sekä konsernin sisäisten resurssien paremman koordinoimnin."
- "Raportointivaatimusten täyttämisen vaatii laajan asiantuntijajoukon osallistamista raportin laadintaan yhtiön eri toiminnoista ja tasoilta, koska laadukas raportointi edellyttää myös liiketoiminnan yksityiskohtaista tuntemusta."

Noin puolet vastaajista varmisti riittävät resurssit käyttämällä ulkopuolisia asiantuntijoita. Usein vastaajat hankkivat ulkopuolista asiantuntemusta "tarpeen mukaan". Monet kertoivat käyttävänsä ulkopuolista asiantuntijaa muun muassa projektiin eri vaiheissa varmistaakseen riittävän asiantuntemuksen. Esimerkkeinä eri vaiheista mainittiin muun muassa ESRS-standardien gap-analyysi, olennaisuusanalyysi tai ilmastovaikutuksen analyysi. Ulkopuolista apua käytettiin myös oman henkilöstön asiantuntemuksen lisäämisen ja osaamisen laajentamisen.

Usean vastaajan mukaan resurssien riittävyys varmistetaan myös organisaation laajalla osallistamisella. Esimerkiksi kerrottiin, että "projektiryhmä koostuu eri alojen nimetyistä liiketoiminnan asiantuntijoista sekä tukifunktioiden (esim. IT, talous, HR, hankinta) edustajista". Osassa vastauksia korostettiin liiketoiminnan mukanaoloa. Esimerkiksi todettiin, että "pääosa osallistujista on liiketoiminnan edustajia, joiden päivittäisiin työtehtäviin vastuullisuusasiat kuuluvat".

Tarkastusvaliokunnat arvioivat riittävien resurssien määrää ja tarvittavaa asiantuntemusta myös seuraamalla kestävyysraportoinnin käyttöönottoprojekteja ja saamalla johdon tilannekatsauksia. Vastauksissa kommentoitiin muun muassa seuraavasti.

- "Tarkastusvaliokunta saa säännöllisen päivityksen CSRD-projektin etenemisestä ja projektin vastuulla on tuoda esiin mahdolliset resurssipuutteet."

- ”Yhtiön johtoryhmä käsittelee kestävyysraportointia ja sen käyttöönottamista vuoden 2023 jälkimmäisellä puolikkaalla kuukausittain ja raportoi tästä jokaiseen tarkastusvaliokunnan kokoukseen. Käyttöönottoon kuuluu olennaisena osana myös asiantuntijaresurssien jatkuva tarkastelu sekä määrällisesti että laadullisesti.”

Koulutusten avulla pyritään lisäämään asiantuntemusta. Vastausten mukaan

- ”Koulutustarpeita arvioidaan osana suunnitelmia.”
- ”Yhtiön hallitukselle, hallituksen valiokunnille ja johdolle järjestetään syyskuussa 2023 ulkopuolisen kouluttajan toimesta koulutusta uudesta kestävyysraportointisääntelystä.”
- ”Yhtiön ESG-asiantuntijat osallistuvat aktiivisesti vastuullisuutta kehittäviin alan työryhmiin, koulutautuvat ja keskustelevat sidosryhmien kanssa raportoinnin odotuksista.”

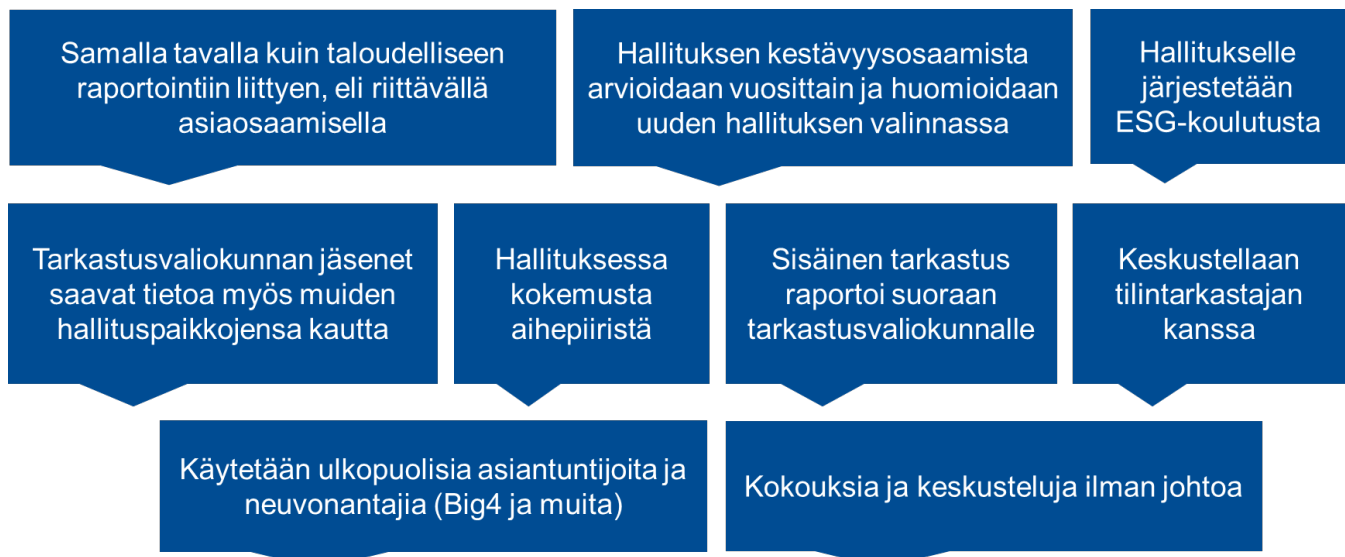
Muutama vastaaja nosti esiin sisäisen tarkastuksen avustavan roolin kestävyysraportoinnin kehittämisessä. Esimerkiksi todettiin, että ”yhtiössä tehdään parhaillaan sisäistä tarkastusta vastuullisuuden hallinnoinnista tarkastusvaliokunnan hyväksymän sisäisen tarkastuksen vuoden 2023 tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tarkastuksessa käsitellään esimerkiksi resursseja ja asiantuntemusta ja raportin tulokset toimitetaan tarkastusvaliokunnalle vuoden 2023 aikana.”

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan lisäresurssien ja uuden asiantuntemuksen tarve on tarkastusvaliokunnissa selkeästi tunnistettu. Kestävyysraportointi on merkittävä osaamishaaste, ja kestävyysraportoinnin järjestäminen vaatii organisaatiossa laajaa yhteistyötä. Finanssivalvonta pitää kestävyysraportoinnin käyttöönoton yhtenä suurimmista haasteista resurssien ja asiantuntemuksen niukuutta. Finanssivalvonta pitää myös tärkeänä, että ulkopuolisten asiantuntijoiden osaamista siirretään riittävästi yhtiöille ja että yhtiöt ovat tarpeellisessa määrin mukana ulkopuolisten suorittamassa työssä.

12 Tarkastusvaliokunnan riippumattomuus johdosta varmistetaan

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntia kuvaamaan, millä tavalla tarkastusvaliokunta aikoo varmistaa riippumattomuutensa yhtiön toimivasta johdosta arvioidessaan kestävyysraportointia (kysymys 7), onko esimerkiksi suunniteltu käytettävien ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kuva 12. Esimerkkejä kysymykseen 7 saaduista vastauksista

Useassa vastauksessa viitattiin hallituksen riippumattomuuteen yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista. Vastauksissa painotettiin, että ”hallituksen riippumattomuus arvioidaan normaalin hyvän hallintotavan mukaisesti säännöllisesti”. Riippumattomuus toimivasta johdosta kestävyysraportoinnissa varmistetaan samalla tavalla kuin riippumattomuus taloudellisessa raportoinnissa. Keinoina mainittiin muun muassa aihealueeseen perehtyminen riittävän asiaosaamisen varmistamiseksi, merkittävien johdon harjintaan perustuvien ratkaisujen läpikäyminen sekä keskustelut varmentajan kanssa ilman toimivan johdon läsnäoloa.

Usea vastaaja kertoi käyvänsä keskusteluja lakisääteisen tilintarkastajan ja hieman harvempi sisäisen tarkastajan kanssa. Eräs vastaaja kertoi, että ”tarkastusvaliokunta käy säännöllistä dialogia tilintarkastajan kanssa” ja toinen vastaaja, että ”sisäinen tarkastus raportoi suoraan tarkastusvaliokunnalle ja on tarkastusvaliokunnan käytettävissä.”

Vastausten perusteella voidaan päätellä, että tarkastusvaliokunnan kouluttautuminen lisää riippumattomuutta toimivasta johdosta. Esimerkiksi todettiin, että ”hallitus ja valiokuntien jäsenet kouluttautuvat aiheeseen” ja ”hallituksen jäsenten toimiminen muiden yhtiöiden vastuutehtävissä luo validoivan ympäristön hallituksen jäsenten arvioida yhtiön toimivan johdon vastuullisuuteen liittyvää raportointia.”

Noin joka kolmas vastaaja kertoi käyttävänsä ulkopuolisia asiantuntijoita kestävyysraportoinnin käyttöön-ottoprojektissa koko projektin ajan tai sen eri vaiheissa. Esimerkkeinä eri vaiheista mainittiin muun muassa raportoinnin ja prosessien kehittäminen, kaksinkertaisen olennaisuuden määrittely, gap-analyysi sekä hiilidioksidipäästöjen laskenta. Noin joka kolmas vastaaja ilmoitti valmistautuneensa tarvittaessa käyttämään ulkopuolisia asiantuntijoita. Esimerkiksi todettiin, että ”tarkastusvaliokunta tunnistaa tarpeen hyödyntää useita asiantuntijatahoja kestävyysraportoinnin laadun riippumattomaksi arvioimiseksi ja laadun varmistamiseksi myös jatkossa”. Eräs vastaaja kertoi, että ”external consultant is considered to be used to review and challenge the materiality assessment on a regular basis”.

Hallituksen kestävyysasioiden osaamista myös arvioidaan vuosittain hallituksen itsearvioinnissa ja osaamisen varmistaminen huomioidaan uuden hallituksen valinnassa. Eräs tarkastusvaliokunta kertoi, että “Regarding the knowledge of the Board, the Board conducts a self-evaluation process annually, through which the performance and the work of the Board are evaluated for the purpose of continuously improving the Board’s work and efficiency. The annual suitability assessment of 2022 concluded that the Board members are individually and collectively deemed to possess adequate knowledge, skills and experience, including knowledge of climate related and environmental risks, to perform their duties, such as implementing sustainability reporting.”

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan tarkastusvaliokunnan riippumattomuus johdosta varmistetaan perehtymällä kestävyysraportointiin riittävän syvällisesti ja käyttämällä ulkopuolisia asiantuntijoita. Tarkastusvaliokunnan asiantuntemuksella on siten merkitystä myös siltä kannalta, että tarkastusvaliokunta pystyy tekemään omia luotettavia ja riippumattomia päätöksiä.

13 Kestävyystietojen varmennukseen kiinnitetään huomiota

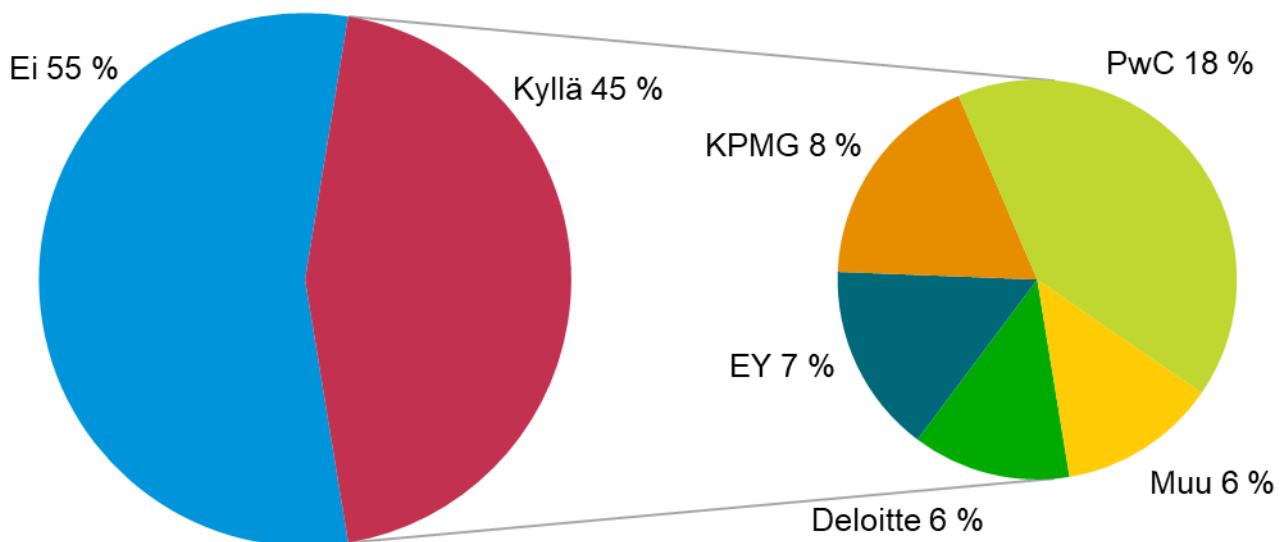
Vapaaehtoinen varmennus

Lakisääteisen tilintarkastajan tehtävänä on tällä hetkellä tarkistaa, että kirjanpitolain mukainen selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista on annettu. Lisäksi tilintarkastaja lausuu siitä, onko toimintakertomus laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti. Jos selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista annetaan toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena, tilintarkastajan on

ilmoitettava, jos tilinpäätöksen ja erillisen selvityksen tiedot eivät ole yhdenmukaisia. Vastuullisuustietoja tai osaa niistä kuitenkin varmennetaan vapaaehtoisesti erillisellä varmennustoimeksiannolla.

Finanssivalvonta pyysi kertomaan, onko riippumaton varmentaja varmentanut yhtiön vastuullisuustietoja. Lisäksi kysyttiin varmentajataho. Vastuullisuustietoja tai osaa niistä on varmennettu lähes puolessa yhtiöistä. Varmentajina ovat pääasiassa toimineet neljä suurinta tilintarkastusyhteisöä. Noin 60 % yhtiöistä käyttää samaa tilintarkastusyhteisöä vastuullisuustietojen vapaaehtoiseen varmennukseen kuin lakisääteiseen tilintarkastukseen.

Kuva 13. Vastuullisuustietojen tai niiden osan vapaaehtoinen varmennus (N=87)

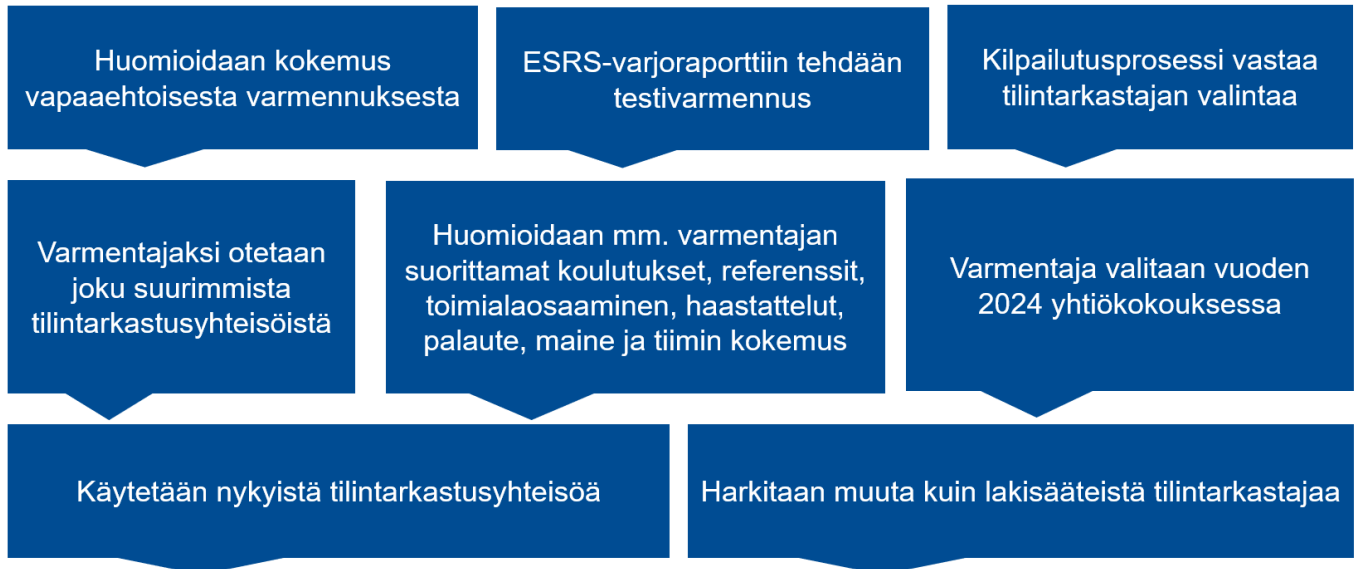
Lähde: Finanssivalvonta.

Lakisääteinen varmennus

Hallituksen esityksen pääasiallisissa vaikutuksissa todetaan, että suurimmat tilintarkastusyhteisöt tarjoavat kestävyysraportin varmennuspalvelua nykyisille tilintarkastusasiakkailleen, ja siten on odotettavissa, että kestävyysasiantuntijoiden kysyntä lisääntyy voimakkaasti näissä tilintarkastusyhteisöissä.¹⁸ CSRD:n mukaan lakisääteisillä tilintarkastajilla tai tilintarkastusyhteisöillä, jotka suorittavat kestävyysraportoinnin varmennuksen, olisi oltava korkeatasoinen tekninen ja erikoisasiantuntemus kestävyiden alalla.

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntaa kuvaamaan, mitä kestävyysraportoinnin varmennukseen liittyviä suunnitelmia tarkastusvaliokunnalla on (kysymys 8). Lisäksi pyydettiin kertomaan, miten tarkastusvaliokunta esimerkiksi tulee arvioimaan varmentajan substanssi- ja varmennusosaamista.

¹⁸ Hallituksen esitys 20/2023 vp, s. 20 (Ehdotukset ja niiden vaikutukset).

Kuva 14. Esimerkkejä kysymykseen 8 saaduista vastauksista

Useat vastaajat painottivat yhtiön vuosien saatossa saamaa kokemusta vapaaehtoisesta varmennuksesta. Vastuullisuustietoja on raportoitu esimerkiksi GRI:n mukaisesti jo vuosien ajan ja todettiin, että ”varmennuksen piirissä olevien vastuullisuustietojen laajuus on kasvanut vuosien saatossa”.

Kaikilla vastaajilla ei ole kokemusta vapaaehtoisesta varmennuksesta, mutta varmentajan valintaprosessin katsotaan vastaavan pitkälle lakisääteisen tilintarkastajan valintaprosessia. Esimerkiksi todettiin, että ”varmentajan kilpailutus tehdään H2/2023 ja tarkastusvaliokunta vastaa kilpailutusprosessista. Varmentaja valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa 2024 hallituksen ehdotuksesta, joka perustuu tarkastusvaliokunnan suositukseen. Lain edellyttämät kelpoisuusvaatimukset ja riippumattomuusvaatimukset sekä muut valiokunnan edellyttämät osaamisvaatimukset arvioidaan kilpailutusprosessissa.”

Noin joka kolmas tarkastusvaliokunta kertoi, että yhtiö on suunnitellut käyttävänsä nykyistä lakisääteistä tilintarkastajaa kestävyysraportointitarkastajana, mutta myös muita tilintarkastusyhteisöjä harkitaan:

- ”Tarkastusvaliokunta harkitsee tilintarkastusyhteisön käyttämistä kestävyysraportoinnin varmentamiseen, mutta tekee lopullisen valinnan substanssi- ja varmennusosaamisen perusteella.”
- ”Varmentaja tullaan kilpailuttamaan, ja päätöstä tulee ohjaamaan kaupallisten asioiden lisäksi nimenomaan substanssiosaaminen ja toimialatuntemus.”

Osa vastaajista kertoi huomioineensa tai tulevansa huomioimaan kestävyysraportoinnin varmentamisen lakisääteisen tilintarkastajan kilpailutuksen yhteydessä. Eräs vastaaja totesi, että ”tilintarkastuksen kilpailutuksen yhteydessä 2023 on pyydetty tilintarkastustoimistoilta tarjous myös kestävyysraportoinnin varmennuksesta sekä tietoa tarjoajien osaamisesta.”

Tarkastusvaliokunnat luottavat suurimpiin tilintarkastusyhteisöihin. Esimerkiksi todettiin, että ”kestävyysraportoinnin varmentamiseen on tarkoitus käyttää Big4-yhteisöä takaamaan varmentajan substanssi- ja varmennusosaaminen.” Suurimmilla tilintarkastusyhteisöillä todetaan olevan ”erittäin kattavat palvelut ja osaavat asiantuntijat ESG-alueella” ja ”odotamme saavamme heiltä riittävät sisäiset resurssit”. Harva vastaaja on huolissaan siitä, että tilintarkastusyhteisöillä ei olisi riittävästi ESG-asiantuntijoita. Erään vastaajan mukaan Finanssivalvonnan ”tulisi kiinnittää huomiota myös varmentajien ja tilintarkastusyhteisöjen kyvykkyyteen toteuttaa tulevat varmennukset. Tämä on tärkeää pakolliseen

vastuullisuusvarmennuksen piiriin kuuluvien yhtiöiden määrän kasvaessa ja aikaikkunan varmennuksille ollessa kovin lyhyt sekä erityisesti, kun kaikki pörssiyritykset ovat samojen haasteiden edessä samaan aikaan.”

Vastauksissa kerrottiin varmentajan substanssi- ja varmennusosaamisen arvioinnista. Arvioinnin katsotaan vastaavan pitkälle lakisääteisen tilintarkastajan substanssiosaamisen arviointia. Vastauksista nousi esiin ”varmentajan suorittamat koulutukset”, ”alatuntemus”, ”referenssit globaaleista pörssiyrityksistä” sekä ”varmennustiimin työkokemus vastaavista varmennustoimeksiannoista”. Eräs vastaaja kertoi, että tarkastusvaliokunta ”also regularly receives feedback from the management on the performance and cooperation with the Big4 audit firm.”

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan tarkastusvaliokunnilla on keskeinen rooli kestävyysraportointitarkastajan valinnassa, varmennuksen seurannassa ja arvioinnissa sekä vuoropuhelussa. Finanssivalvonta pitää kestävyysraportointitarkastajan korkeatasoisen asiantuntemuksen lisäksi tärkeänä, että varmennuksen toteutukseen osoitetaan riittävästi aikaa ja resursseja. Aikaisessa vaiheessa aloitettu tiivis vuoropuhelu varmennustarkastajan kanssa (esimerkiksi olennaisuuden määrittelystä) kuten myös yhtiön hyvä dokumentointi edesauttavat varmennuksen laatua. Aikaisempi kokemus vapaaehtoisesta varmennuksesta ei poista kaikkia haasteita.

14 Yhtiöt toimineet viherpesun riskin vähentämiseksi

Viherpesuun (kyselyssä Greenwashing-riski) kiinnitetään enenevässä määrin huomiota. Muun muassa Euroopan komissio valmistelee ns. Green Claims -direktiiviä ja ESMA huomioi aiheen valvonnan painoalueissa.¹⁹ CSRD:n mukainen kestävyysraportointi lisää kestävyystietojen saatavuutta, luotettavuutta sekä vertailukelpoisuutta ja vähentää siten viherpesun riskiä.

Finanssivalvonta pyysi tarkastusvaliokuntia kuvaamaan, ovatko tarkastusvaliokunnat kiinnittäneet huomiota viherpesun riskiin²⁰ ja mahdollisesti suunnitelleet, arvioineet tai toteuttaneet toimenpiteitä riskin vähentämiseksi (kysymys 9).

Finanssivalvonnan saamien vastausten perusteella noin kolmasosa tarkastusvaliokunnista oli kokouksissaan käsitellyt viherpesun riskiä. Monissa vastauksissa kerrottiin, että riskiä viherpesuun pyritään vähentämään yhtiöiden toiminnassa esimerkiksi henkilöstöä kouluttamalla tai asettamalla tieteesen perustuvat kestäväen kehityksen tavoitteet.

Vastaajista noin puolet kertoi, että yhtiöissä vähennetään riskiä viherpesuun huolehtimalla siitä, että raportoitavat kestäväen kehitykseen liittyvät tiedot sekä käytännön toimenpiteet ovat luotettavia, esimerkiksi seuraavasti:

- ”The risk related to green claims used in marketing and sales is mitigated via ensuring all environmental claims are based on 3rd party verified data.”
- ”Tarkastusvaliokunta on varmistanut, että yhtiössä on tunnistettu riskejä ESG-tavoitteiden saavuttamiselle sekä määritetty riskien torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet. Näin yhtiö myös mitigoi mahdollista ”viherpesutilannetta” jossa toiminta ei vastaa viestittyjä tavoitteita.”

¹⁹ Esimerkiksi [Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen yhteiset painoalueet](#) ja [Progress Report on Greenwashing](#).

²⁰ Tässä kyselyssä termillä greenwashing tarkoitetaan eurooppalaisten valvontaviranomaisten (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen, ESMA, Euroopan pankkiviranomainen, EBA ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen, EIOPA) määritelmän mukaista viherpesua. Viherpesua tapahtuu esimerkiksi silloin, kun yhtiön raportointi tai muu viestintä sisältää epärealistista tai harhaanjohtavaa informaatiota yhtiön kestäväen kehitykseen liittyvistä tavoitteista tai saavutuksista. Greenwashing voi olla tahatonta tai tahallista. (www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esas-put-forward-common-understanding-greenwashing-and-warn-risks)

Useat vastaajat kiinnittivät huomiota siihen, että viherpesun riski liittyy myös kestävä kehityksen tavoitteiden asettamiseen sekä niistä viestittämiseen ja markkinointiin. Vastauksissa mainittiin muun muassa, että ”toimintaa korjataan välittömästi, jos huomataan, että jokin väite on ymmärrettävissä väärin tai on virheellinen. Yhtiö pyrkii kestävyysviestinnässään poikkeuksetta läpinäkyvyyteen ja tietojen vertailukelpoiseen viestimiseen.”

Finanssivalvonnan saaman käsityksen mukaan tarkastusvaliokunnat ovat tietoisia viherpesun riskistä. Tarkastusvaliokunnilla on tärkeä, kestävyysraportoinnin luotettavuuteen myötävaikuttava rooli.

15 Tarkastusvaliokunnat tunnistaneet useita haasteita kestävyysraportointiin valmistautumisessa

Tarkastusvaliokuntia pyydettiin lopuksi kuvaamaan, oliko heillä muuta olennaista kestävyysraportoinnin käyttöönottoon liittyen, mitä he haluaisivat tuoda Finanssivalvonnan tietoon (kysymys 10).

Kuva 15. Esimerkkejä kysymykseen 10 saaduista vastauksista

Epävarmuus lopullisista vaatimuksista ja ohjeiden puuttuminen vaikeuttaa aikaista valmistautumista ja kustannustehokkuutta

Säädösten tulkinta haastavaa (asiantuntijoilta saa erilaisia vastauksia) ja yhtiöiden vertailu voi siksi kärsiä

Miten näin lyhyessä ajassa pystytään vastaamaan merkittävien sääntelyvelvoitteiden kasvuun?

Järjestelmien kehittäminen useampien vuosien projekti

Markkinoilla pulaa järjestelmistä, osajista ja tekijöistä, ml. varmentajat

Toivomme, että Finanssivalvonta viestii ennakoivasti vaatimuksistaan ja odotuksistaan sekä jakaa parhaita käytänteitä

Suurin osa vastaajista nosti esiin huolia ja huomioita viimeisessä kysymyksessä. Noin puolet vastaajista näki aikataulun haasteellisena kestävyysraportointiin valmistautumisessa:

- “The late finalization of the CSRD and ESRS means that the timeline for implementation is incredibly short.”
- ”Yleisesti ottaen muuttuvat raportointivaatimukset ja tiukka aikataulu tuovat yhtiöille merkittäviä haasteita.”
- ”Aikataulu on todella haastava, kun raportointivelvollisuus alkaa 1.1.2024 ja standardien sisältö ei ole vielä varmistunut. Arvoketjun osalta tietojen epätäydellisyyttä on odotettavissa etenkin pienempien toimijoiden osalta näin lyhyellä siirtymäkaudella.”
- ”Yhtiön näkökulmasta entistä laajemman kestävyysraportoinnin käyttöönoton aikataulu on nopea, jonka vuoksi yhtiöllä on haasteita saada kaikki raportoinnin edellyttämät prosessit toimimaan tehokkaasti uusien raportointivaatimusten vaatimalla aikataululla.”

Sääntelyn määrää sekä sen keskeneräisyyttä ja tulkintaa kommentoitiin noin joka neljännessä vastauksessa:

- ”Kestävyyseraportoinnin sääntely tuo laajan määrän uusia raportoitavia parametrejä vastuullisuudesta.”
- “The main challenge has been the fact that the requirements have gone through lot of changes in the past years, and this has made the preparations more difficult.”
- ”Epävarmuus lopullisista vaateista ja harkinnanvaraisuuden määrä vaikeuttaa valmistautumista ja lisää myös merkittävästi kustannuksia organisaatiolle.”
- ”Aiempien esimerkkien ja ohjeistusten puuttuessa yhtiöissä joudutaan tekemään paljon omaa asetus- ja standarditekstin tulkintaa.”

Työmäärää sekä resurssien riittävyyttä ja osaamista pidettiin haasteena useassa vastauksessa:

- ”Haasteita ovat merkittävä lisääntynyt raportointiin liittyvä työmäärä ja tuleva raportoinnin laajuus.”
- ”CSRD tuo mukanaan paljon uusia resurssi- ja osaamisvaatimuksia. Näiden kehittäminen on jatkuva prosessi ja tulee viemään aikaa.”
- ”Kestävyyseraportoinnin uudet vaatimukset vaativat yhtiöiltä uudenlaista osaamista ja nykyisillä resursseilla on haastavaa pystyä reagoimaan muutoksiin riittävällä huolellisuudella lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa.”

Muutama vastaaja kiinnitti huomiota olennaisuuden arviointiin:

- ”Haasteena pidetään olennaisuusarvioinnin prosessiin liittyvää subjektiivisuutta sekä epätietoisuutta siitä, millä tavalla tilintarkastusyhteisö tulee ottamaan kantaa siihen, mitkä aihealueet ovat yhtiön liiketoiminnassa olennaisia.”
- ”Raportointivaatimukset tulevat pohjautumaan alun perin suunniteltua laajemmin yhtiöiden (loputta aina subjektiivisiin) kaksoisolennaisuusarvioihin, eikä kaikille pakollisiin raportointivaatimuksiin, joten tämä voi vaikeuttaa tiedon vertailtavuutta.”

Myös Finanssivalvonnan toiminnalle esitettiin toiveita:

- “We hope that the FIN-FSA will proactively communicate its requirements, expectations and approaches in the future.”
- ”Yhtiö toivoo, että Finanssivalvonta antaisi yrityksille riittävästi aikaa raportoinnin kehittämiseen ennen vaatimusten tiukkaa täytäntöönpanoa.”
- “FIN-FSA could, while collecting feedback like this, help to interpret the still evolving standards to alleviate the additional resource pressures as well as help by actively sharing Finnish enterprises' feedback with EU level bodies, too.”
- ”Arvostamme kaikkea saatavilla olevaa tarkastusvaliokunnalle suunnattua koulutusta (kuten Finanssivalvonnan listayhtiötilaisuuksia, Finanssivalvonnan markkinatiedotteet jne.), sekä parhaiden käytäntöjen jakamista yhtiöille.”

Finanssivalvonta yhtyy tarkastusvaliokuntien näkemyksiin haasteista. Markkinaosapuolten näkemyksillä on vaikutusta valvojan toimintaan. Myös ESMA kuulee markkinaosapuolia kaksi kertaa vuodessa ns. Consultative Working Group -elimessä, missä on asiantunteva suomalaisedustus. Finanssivalvonta informoi ESMAn piirissä tapahtuvasta toiminnasta ja jakaa ESMAn raportteja eri viestintäkanaviensa kautta. Finanssivalvonta tukee markkinaosapuolia ESMAn toiminnan kautta.

Yhdenmukaista valvontaa valmistellaan Euroopassa. ESMA on antamassa ohjeet kansallisille viranomaisille kestävyysraportoinnin valvonnan menettelytavoista. Ohjeiden pohjana on käytetty ohjeita tilinpäätöstietojen valvonnasta²¹, joten kestävyysraportoinnin valvonta on lähtökohtaisesti samanlaista kuin jo vakiintunut IFRS-valvonta listayhtiöiden osalta. ESMA järjestää avoimen konsultaation valvontaohjeistaan alkuvuodesta 2024.

Kestävyysraportoinnin valvontaa käynnistetään myös Finanssivalvonnassa. Käynnistämiseen liittyvät muun muassa tilannekartoitukset kuten tämä tarkastusvaliokuntakysely. Valvonnan käytännön linjauksista ei ole vielä päätöksiä ja valvonta vakiintuu vuosien myötä. Listattujen ja listaamattomien pankkien ja vakuutusyhtiöiden kestävyysraportoinnin valvonta toteutetaan Finanssivalvonnan pankki- ja vakuutusvalvonnassa.

Lisätietoja antavat

Tiina Visakorpi, toimistopäällikkö, tiina.visakorpi(at)finanssivalvonta.fi
Laura Heinola, vanhempi asiantuntija, laura.heinola(at)finanssivalvonta.fi

²¹ http://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-50-218_guidelines_on_enforcement_of_financial_information_fi.pdf